

2017-11-27

Dnr 2017/02652

GENERALDIREKTÖRENNäringsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Remissyttrande angående - Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029 - (N2017/05430/TIF, TRV 2017/32405)

Sammanfattning

Livsmedelsverket har utifrån myndighetens ansvarsområde valt att fokusera på frågor rörande dricksvattenförekomster. För Livsmedelsverket är det angeläget att det så kallade uppströmsarbetet sköts på bästa sätt så det vatten som når vattenverken har bästa möjliga kvalitet för att underlätta att hälsosamt och rent dricksvatten kan produceras och distribueras till konsumenten. Livsmedelsverket tillstyrker i huvudsak de förslag rörande åtgärder och skydd av dricksvattenförekomster som lämnas i förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029

Livsmedelsverkets inställning

Övergripande

Förslaget till nationell plan för transportsystemet 2018-2029 har höga ambitioner vad gäller att minska transportsektorns miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling. Detta, liksom målsättningen kring skydd av vatten är bra. Det är samtidigt viktigt att höga ambitioner och mål får genomslag i förverkligandet av planen. För de sträckor där det bedöms att det finns betydande risker när det gäller kontakt med dricksvattenförekomster så är det viktigt att det också finns tydliga vattenskyddsåtgärder för varje enskild investering. Detta för att vattenskyddsåtgärder inte ska prioriteras bort vid planering av nybyggnad eller ombyggnad. Nyproduktion måste ske miljömässigt tillfredsställande och miljöbalkens hänsynsregler beaktas. Nyproduktion får inte riskera bli framtidens konfliktsträckor med vattenskyddet.

Den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som nu är framtagen är generell för hela transportplanen. Det är viktigt att miljöbedömningar och miljökonsekvenser även belyses i de konkreta projekt som blir ett resultat av planen.

Trimning och miljöåtgärder

Livsmedelsverket ser det som angeläget att ramen för vatten inom trimning och miljöåtgärder ökar till åtminstone 2 miljarder kronor, vilket är Trafikverkets uppskattade behov. Detta eftersom antalet konfliktsträckor mellan befintlig infrastruktur och

dricksvattenförekomster med bedömd hög risk är oacceptabelt många. Det är viktigt att resurser läggs på befintlig infrastruktur och det är mycket positivt att åtgärder för skydd av vatten prioriteras tidigt i planperioden. Konfliktsträckorna bör samtidigt vara kända för berörda myndigheter och åtgärderna uppföljningsbara. Livsmedelsverket ser det som mycket positivt att sugtransformatorer med oacceptabel risk längs järnväg nu åtgärdas.

Befintliga vattenskyddsåtgärder

Det stora åtgärdsbehovet, trots tidigare utförda vattenskyddsåtgärder är överraskande och oacceptabelt. Det måste skapas bättre rutiner för drift, underhåll, skötsel och uppföljning/tillsyn av genomförda vattenskyddsåtgärder samt tillföras relevanta resurser. En modell med egenkontrollprogram för dessa vattenskyddsåtgärder kan behöva införas och dessa egenkontrollprogram kan eventuellt behöva följas upp för att säkra att åtgärderna är uthålliga över tid.

Publikation Yt- och grundvattenskydd

Flera hänvisningar sker till Publikation 2013:45 (Yt- och grundvattenskydd). Denna rapport behöver slutföras samt ses över vad det gäller eventuella nya data. Färdigställandet av denna rapport, liksom prioritering av vattenskyddsåtgärder, bör göras i samråd med Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning. I samma rapport bör det finnas en kunskapssammanställning kring erfarenheter, funktioner och användbarhet för olika vattenskyddsåtgärder.

Miljöbalkens krav på kunskap

Livsmedelsverket anser det som prioriterat att kunskapen ökar för de som berörs av transportplanen för Trafikverkets anläggningar och dess påverkan på vattenförekomster och att oacceptabla risker åtgärdas.

Osäkerheten är stor vad det gäller järnväg och eventuella konfliktsträckor vid dricksvattenförekomster (MKB sidan 107). Ett motsvarande analysarbete som genomförs för väg, bör även ske för järnväg. Likaså bör inventering och uppföljning av genomförda vattenskyddsåtgärder längs järnväg ske.

Avgränsning av ytvattenförekomster

Flera viktiga ytvatten för dricksvattenförsörjning omfattas idag inte av vattenskyddsområde. Totalt är det 87 av 256 ytvattenförekomster enligt artikel 7 som inte omfattas av något vattenskyddsområde. Vid avgränsning av ytvattenförekomster med betydelse för dricksvattenförsörjningen (MKB sidan 294) bör Trafikverket behandla de utpekade dricksvattenförekomsterna samt de ytvatten som används för råvattenuttag enligt vattendirektivet (artikel 7). Alla beslut enligt 7 kapitlet i miljöbalken registreras i ett nationellt register (VicNatur - Naturvårdsverket) som används för källdata (MKB s. 106).

2017-11-27

Dnr 2017/02652

Livsmedelsverket föreslår

För att uppnå skydd av vatten i samband med transportplanen föreslår Livsmedelsverket följande:

- Trafikverkets anläggningar är utformade och verksamhet bedrivs på ett sådant sätt att de inte förhindrar att god kemisk, ekologisk och kvantitativ status nås och kan vidmakthållas i alla berörda vattenförekomster.
- Vid alla konfliktsträckor mellan väg- och järnvägsanläggningar och vattenförekomster av betydelse för dricksvattenförsörjningen är föroreningsrisken minimerad och vattenförekomster med stora naturvärden har en acceptabel föroreningsrisk.
- En modell med egenkontrollprogram för vattenskyddsåtgärder är införd för att uthålligt reducera akuta risker för dricksvattenförsörjningen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen har deltagit områdescheferna Eirikur Einarsson, Pertti Nordman och Annika Rimland, chefsjurist Kristina Ohlsson, verksamhetssamordnare Peyman Kia, teamchef Mats Johansson samt dricksvattensamordnare Per-Erik Nyström, föredragande.

Annica Sohlström

Per-Erik Nyström